

افسان شناسی

خاستگاه‌ها، مفاهیم، آثار و اندیشمندان

زیر نظر شارل - هانری فاورو

مترجم: علی رضا خدایمی

سرشناسه	فاورو، شارل. هانری، ۱۹۲۷ - م. Favrod, Charles-Henri
عنوان و پدیدآور	انسان‌شناسی: خاستگاه‌ها، مفاهیم، آثار و اندیشمندان / زیر نظر شارل - هانری فاورو؛ مترجم، علیرضا خدای
مشخصات نشر	تهران: فصل، نو، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	۲۷۴ ص.
شابک	۹۶۴-۹۰۳۳۵-۴-۸
یادداشت	فیپا
یادداشت	عنوان اصلی: Lanthropologie
موضوع	انسان‌شناسی --- دایره‌المعارفها.
موضوع	انسان‌شناسی
شناسه افزوده	خدای، علیرضا مترجم
رده‌بندی کنگره	۱۳۸۵ ۸ الف ۲ / ۱ / GH
رده‌بندی دیویی	۳۰۱/۰۳
شماره کتابخانه ملی	۸۵-۲۵۶۶۵-م

انسان‌شناسی

خاستگاه‌ها، مفاهیم، آثار و اندیشمندان

علیرضا خدای

چاپ اول ۱۳۸۶، ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سپهر

شابک: ۹۶۴-۹۰۳۳۵-۴-۸

فصل نو: تهران: سعادت آباد، بالاتر از میدان کاج، خیابان دوم، بلوار بهزاد، کوی ارغوان،

پلاک ۱۰ شماره ۹ تلفن: ۰۹۱۲۲۳۵۱۵۹۹

کلیه حقوق برای انتشارات فصل نو محفوظ است.

فهرست

۱	پیشگفتار مترجم
۴	معرفی انسان‌شناسی
۲۹	فرهنگ اصطلاحات
۲۷۰	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی
۲۷۳	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی

پیشگفتار مترجم

شاید که گفتگوی تو باشد در این میان
هر قصه‌ای که هست به عالم شنیدنی است
تسلی شیرازی

انسان در گستره تاریخ به خود و جایگاه وجود شناختی‌اش و نیز به جامعه‌ای که در آن می‌زیسته اندیشیده است. از این رو نمی‌توان دانش مربوط به انسان را در قلمروی زمانی و مکانی خاصی محصور کرد. اما تاریخ تولد انسان‌شناسی به مفهوم مطالعه علمی انسان تنها به اواخر سده‌ی هجدهم میلادی بازمی‌گردد یعنی دوره‌ای که انسان به مثابه موضوع شناسائی مورد بررسی قرار می‌گیرد. از این زمان است که اندیشه علمی تلاش می‌کند روش‌های پوزیتیویستی را به همان وجهی که در علوم چون فیزیک و زیست‌شناسی رواج داشته در حوزه‌ی مطالعه‌ی انسانی نیز به کار گیرد. نقطه عطف تاریخ انسان‌شناسی نیمه‌ی دوم سده‌ی نوزدهم می‌باشد که در طی آن رشته‌ی تازه تاسیس یافته دارای حوزه‌ی مشخص مطالعاتی مستقلی که همان جوامع ابتدایی است و به یمن گردآوری داده‌های فراوانی از این جوامع نظریات و مکاتب گوناگون

انسان‌شناسی تکوین و توسعه می‌یابد. به مرور حیطه‌ی بررسی‌های این علم، علاوه بر جوامعی که در حال نابودی بوده‌اند به تمامی جوامع و حتی جوامعی که دگرگونی‌های شدیدی را تجربه می‌کردند و تحت تأثیر فرآیند صنعتی شدن قرار داشتند گشاده می‌شود. کتاب حاضر به خوبی این خط سیر و بسط و گسترش قلمروهای مفهومی علم انسان‌شناسی را در گذر زمان به خواننده نشان می‌دهد.

این کتاب برگردان کتاب فرانسوی *L'anthropologie* می‌باشد که توسط مجموعه دائرةالمعارف معاصر (EDMA) زیر نظر شارل هانری فاورو به چاپ رسیده است. کتاب دارای دو بخش است. بخش نخست به‌طور کوتاه و فشرده به معرفی انسان‌شناسی و گسترش تدریجی آن می‌پردازد. در این بخش نویسندگان کوشیده‌اند چشم‌اندازی کلی از علم انسان‌شناسی را در قالب تاریخچه‌ای ارائه کنند.

بخش دوم با عنوان فرهنگ اصطلاحات، قسمت اصلی کتاب است و هفتاد و نه مدخل را شامل می‌شود. در این فرهنگ اصطلاحات مفاهیم اساسی، آثار برجسته و نظریه‌پردازان مهم معرفی شده‌اند. چندین مدخل نیز به معرفی شاخه‌های اصلی انسان‌شناسی و یا رشته‌های مرتبط به آن اختصاص یافته است. هر مدخلی به شکل مقالات دو صفحه‌ای آمده و به انسان‌شناسی و یا رشته‌های مرتبط به آن اختصاص یافته است. در پایان هر مقاله به فراخور موضوع مورد بحث به مداخل دیگر موجود در کتاب ارجاع داده شده است.

این اثر به عنوان کتاب مرجع برای دانشجویان رشته انسان‌شناسی نوشته شده است، اما روانی سبک نگارش به گونه‌ای است که عموم دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان نیز می‌توانند از آن بهره‌مند گردند. مترجم ضمن آگاهی به اینکه تعداد اندکی از مداخل کتاب، همانند FUNAI و یا

Ona، ممکن است بار معنایی چندانی برای خواننده جدید کتب انسان‌شناسی نداشته باشد، با این وجود برای رعایت پیوستار و یکپارچگی کلیه مداخل جایگاه آنها را محفوظ نگه داشته است، هرچند که مقالات یاد شده برای افراد آشناتر نیز می‌تواند واجد اهمیت معرفت‌شناختی و تاریخی ویژه خود باشد.

مترجم کتاب ضمن ابراز خرسندی از کوشش‌هایی که در چند دهه‌ی اخیر و به‌ویژه در چند سال گذشته در کشورمان در جهت انتشار کتابهایی در زمینه‌ی انسان‌شناسی صورت گرفته، امیدوار است که کتاب حاضر نیز به‌خصوص با افق میان رشته‌ای آن و جنبه‌هایی که در کتابهای موجود کمتر بدان پرداخته شده مورد اقبال دانش‌ورزان قرار گیرد. ذکر این نکته نیز ضروری است که علم انسان‌شناسی همانند سایر علوم دستخوش دگرگونی‌های قابل توجهی چه در باب روش‌شناختی و چه در قلمروهای مورد بحث خود قرار گرفته است. از این رو همت ویژه‌ای نیز بایستی جهت شناساندن این موضوعات به خواننده‌ی ایرانی به کار بسته شود که خوشبختانه کوشش‌هایی در این زمینه در حال انجام است.

معرفی انسان‌شناسی

انسان‌شناسی به عنوان رشته‌ای مستقل در سده‌ی بیستم به وجود آمد و از فنون خاص خود و حوزه‌ی پژوهشی مستقلی (جوامع به اصطلاح ابتدایی) برخوردار شد. شروع این علم جدید که موضوع آن انسان است در واقع نقطه پایانی فرایند دیرینه‌تری بود: کشف تدریجی جوامع غیرصنعتی توسط اروپائیان، کاوشگران بزرگ از سده‌ی سیزدهم شروع به شناساندن اروپای خاوری و آسیای مرکزی به جهانیان کردند و تنوع نژادها و اشکال سازمان اجتماعی آنها را نشان دادند. پرآوازه‌ترین کاوشگر مارکوپولوی ایتالیایی (۱۲۵۴-۱۳۲۴) بود که به چین سفر کرد و مدت سیزده سال در آنجا اقامت گزید. به دنبال این سفر بود که وی کتاب مشهور خود «شگفتی‌های دنیا»^۱ را نوشت. این کتاب که موفقیتی ماندگار یافت باب سفرنامه‌نویسی را گشود. علاقه به جوامع بومی ناآشنا از عصر رنسانس و همزمان با گسترش تجاری و سیاسی نظام سرمایه‌داری در حال رشد ایجاد شد و روز به روز قدرت بیشتری یافت. با گسیل نیروهای